

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фінансовий аналіз
Викладач (-і)	Гнатюк Т.М., к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	taras.gnatiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3648
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
<p>Цей курс пропонує слухачам вивчити основні аспекти фінансового аналізу бізнес-середовища підприємства, як моделі окремої економічної системи та методика прийняття управлінських рішень за його результатами. Курс складається з шести частин. У рамках першої частини курсу студенти знайомляться з основними термінами та поняттями в цій галузі, а також розглядають сутність та інформаційне забезпечення фінансового аналізу. Далі, у другій частині, вивчаються показники аналізу активів підприємства. У третій частині студенти освоюють підходи до аналізу джерел формування капіталу підприємства. Наступні теми розкривають поняття та основні характеристики аналізу фінансової стійкості, фінансових результатів і рентабельності діяльності підприємства. Заключна частина курсу охоплює аналіз чутливості та оцінку результативності управлінських рішень, що дозволяє студентам оцінити вплив різних факторів на фінансові результати підприємства та ймовірність погіршення фінансового стану до критичного рівня чи банкрутства.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою даного курсу є надання здобувачам систематичного та глибокого розуміння фінансового аналізу з орієнтацією на різні аспекти господарської діяльності підприємств. Основними цілями курсу є оволодіння студентами ключовими поняттями та методами аналізу фінансових показників, вивчення прийомів використання фінансової інформації для ефективного управління підприємством, а також розвиток навичок інтерпретації та використання аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень. Крім того, курс спрямований на розширення уявлень студентів щодо оцінки результативності та чутливості управлінських рішень з метою оптимізації фінансової діяльності підприємства.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>В результаті вивчення даного курсу слухач отримає компетентність у сфері фінансового аналізу бізнес-середовища підприємства, як цілісної економічної системи та здатність застосовувати методи аналізу інформації для прийняття управлінських рішень. Додатково до загальних та спеціальних компетентностей, здобувач отримає програмні компетентності, включаючи здатність генерувати нові ідеї, розв'язувати складні проблеми та проводити оригінальні дослідження в бізнесі. Отримає здатність вирішувати комплексні завдання, виявляти та розв'язувати проблеми дослідницького характеру, а також ініціювати та реалізовувати інноваційні проекти у різних галузях. Здобуде розуміння якості даних, інформації та знань отриманих з фінансових та нефінансових джерел. Розвиватиме уміння застосовувати сучасні підходи до впровадження нових методик в аналізі, а також впроваджувати наукові та практичні досягнення в професійну діяльність.</p>	

5. Організація навчання				
Обсяг курсу – 90 год.				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		16		
практичні		16		
самостійна робота		58		
Ознаки курсу				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни	
2	71 Облік і оподаткування	четвертий	вибіркова	
Тема, план		Кількість годин		
		лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
ТЕМА 1 СУТНІСТЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ 1.1. Сутність і завдання фінансового аналізу. 1.2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу. 1.3. Види фінансового аналізу.		2	2	8
ТЕМА 2 АНАЛІЗ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА 2.1. Економічна сутність і структуру активів підприємства. 2.2. Методика аналізу динаміки складу і структури активів підприємства. 2.3. Аналізу складу і структури необоротних активів підприємства. 2.4. Аналіз складу і структури оборотних активів. 2.5. Аналіз запасів підприємства. 2.6. Аналізу дебіторської заборгованості.		4	4	10
ТЕМА 3 АНАЛІЗ ДЖЕРЕЛ ФОРМУВАННЯ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА 3.1. Економічна сутність і структуру джерел формування капіталу підприємства. 3.2. Методика аналізу динаміки складу і структури джерел фінансових ресурсів. 3.3. Аналіз складу і структури власного капіталу підприємства. 3.4. Аналізу складу і структури поточних зобов'язань.		4	4	10
ТЕМА 4 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ 4.1. Сутність фінансової стійкості. 4.2. Фактори впливу на фінансову стійкість. 4.3. Володіти методикою розрахунку та аналізу відносних показників фінансової стійкості		2	2	10
ТЕМА 5 АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ І РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА 5.1. Економічна сутність і види фінансових результатів.		2	2	10

5.2. Методика горизонтального аналізу формування фінансових результатів. 5.3. Методика розрахунку показників рентабельності та їх аналізу.			
ТЕМА 6 АНАЛІЗ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА 6.1. Поняття та види банкрутства підприємства. 6.2. Причини банкрутства. 6.3. Методика діагностики банкрутства (моделі Альтмана, Тафлера) та інтерпретації її результатів	2	2	10
6. Система оцінювання			
Загальна система оцінювання	<p>100 балів: до 100 балів протягом семестру 90-100 балів – “відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>70-89 балів – “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>50-69 балів – “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>26-49 балів – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p> <p>Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточне оцінювання впродовж навчального семестру (50 %); – виконання контрольних робіт (30 %); – тестування в Системі дистанційного навчання (20 %). <p>Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх шляхом виконання індивідуального завдання за темою пропущеного заняття. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися усіх</p>		

	<p>строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.</p> <p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Відповідно до навчального плану, студент виконує чотири контрольні роботи. Головна мета – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При виконанні завдань студент має детально розкрити результати.</p> <p>Для студентів денної форми навчання передбачено усі контрольні виконані в аудиторії.</p>
Практичні заняття	<p>Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінка за практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Максимальну оцінку 100 балів студент може отримати протягом семестру. Мінімальним допустимим балом для зарахування дисципліни є 50 балів.</p>
Самостійна робота	<p>Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Бізнес-аналіз у дослідженні потреб економічних систем» складає 60 години. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3648). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.</p>

7. Політика курсу

Згідно ст. 42 Закону України про «Освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII, учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватись етичних принципів та визначених законом правил під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

- академічний плагіат — оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; самоплагіат — оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація — вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація — свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- списування — виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- обман — надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; форми обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- хабарництво — надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- необ'єктивне оцінювання — свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Пропуски навчальних занять збільшують обсяг самостійної роботи студента пропорційно обсягу роботи пропущених занять. Відповідно, студент отримує додатковий перелік завдань на самостійну роботу та обов'язковий методичний супровід.

Звичайні критерії оцінювання застосовуються до завдань виконаних точно у строк. Задля дотримання рівності умов для усіх учасників освітнього процесу завдання виконані пізніше встановленого терміну оцінюються із застосуванням понижуючого коефіцієнта 0,2.

Наслідком недотримання установчих документів, правил внутрішнього розпорядку, умов договору про надання освітніх послуг, проявів неповаги до гідності, прав, свобод та законних інтереси всіх учасників освітнього процесу та недотримання етичних норм є тимчасове (до закінчення часу відведеного на навчальне заняття) відсторонення студента від навчального заняття. Таке відсторонення вважається пропуском навчального заняття та є підставою для збільшення обсягу самостійної роботи студента пропорційно обсягу роботи що виконувалась на пропущеному занятті. Відповідно, студент отримує додатковий перелік завдань на самостійну роботу та обов'язковий методичний супровід.

8. Рекомендована література

1. Базилінська О. Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Я. Базилінська. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 328 с.
2. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента : в 2-х т. Т. 1. – 2-е изд., перераб. и доп. / И. А. Бланк. – Київ : Ника-Центр, Эльга, 2004. – 624 с.
3. Ван Хорн Джеймс К. Основы финансового менеджмента / Джеймс К. Ван Хорн, Джон М. Вахович, мл. ; пер с англ. – Москва : ООО "И. Д. "Ви-льямс", 2010. – 1232 с.
4. Вахович І. М. Фінансовий менеджмент та фінансовий інжиніринг бізнес-процесів : магістерський курс [навч. посіб. в 2-х т.]. Т. 1. Фінансовий менеджмент бізнес процесів / І. М. Вахович. – Луцьк : СПД Ж. В. Гадык, дру-карня "Волиньполіграф"™, 2013. – 604 с.
5. Економічна енциклопедія : у 3-х т. Т.1. / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – Київ : Видавничий центр "Академія", 2000. – 864 с.
6. Кононенко О. Анализ финансовой отчетности / О. Кононенко, О. Маханько. – Харьков : Изд-во "Фактор", 2012. – 208 с.
7. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз : підручник / Г. О. Крамаренко, О. Є. Чорна. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
8. Литвин Б. М. Фінансовий аналіз : навч посіб. / Б. М. Литвин, В. М. Стельмах – Київ : Хай-Тек Прес, 2008. – 336 с.
9. Михайлюк О. Як читати та аналізувати фінансову звітність : посібник для членів наглядових рад та керівників акціонерних товариств / О. Михайлюк. – Київ : Міжнародна Фінансова Корпорація, 2004. – 108 с. 155
11. Серединська В. М. Економічний аналіз : навч. посіб. / В. М. Серединська, О. М. Загородна, Р. В. Федорович. – Тернопіль : Вид-во "Астон", 2010. – 624 с. 15.
12. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / [М. Д. Білик, О. В. Павловська, Н. М. Притуляк, Н. Ю. Невмержицька]. – Київ : КНЕУ, 2005. – 592 с.
13. Хелферт Э. Техника финансового анализа / Э. Хелферт ; пер. с англ. ; под ред. Л. П. Белых. – 10-е изд. – Санкт-Петербург : Питер, 2003. – 640 с.
14. Цал-Цалко Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник / Ю. С. ЦалЦалко. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 566 с.
15. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / О. О. Шеремет. – Київ : Кондор, 2011. – 196 с.
16. Шиян Д. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Д. В. Шиян, Н. І. Стро-ченко – Київ : Вид-во "А. С. К.", 2003. – 240 с.
17. Шморгун Н.П. Фінансовий аналіз : навч. посіб. / Н. П. Шморгун, І. В. Головка. – Київ : ЦНЛ, 2006. – 528 с.
18. Іванець І. В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу / І. В. Іванець, К. В. Цицюрська // Молодіжний економічний дайджест : наук. електрон. журн. ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана", Наук. студент. т-во ; редкол.: О. І. Олексюк (голова) [та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2015. – № 1. – С. 128–136 ; [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/10514/1/128-136.pdf>. – Назва з тит. екрана.

19. Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України. – Режим доступу : www.smida.gov.ua.
20. Офіційний сайт Державного служби статистики України. – Режим до-ступу : www.ukrstat.gov.ua.
21. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України № 996-XIV від 16 липня 1999 року зі змінами та доповненнями, в ред. від 3 січня 2017 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. 156 26.
22. Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрут-ства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства : наказ Міністерства економіки України від 26.10.2010 р. № 1361) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://document.ua/provnesennja-zmindo-metodichnih-rekomendacii-shodo-vijavle-doc39053.html>.
23. Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяль-ності підприємств державного сектору економіки : наказ Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. № 170 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>.
24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерсь-кого обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" : наказ Міністер-ства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Ре-жим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
25. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерсь-кого обліку 2 "Консолідована фінансова звітність" : наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 628 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1223-13>.
26. Про затвердження Положення про визначення банками України роз-міру кредитного ризику за активними банківськими операціями : Постано-ва Національного банку України від 30.06.2016 р. № 351 (зі змінами, вне-сеними, згідно з Постановою НБУ від 16.01.2017 № 5) [Електронний ре-сурс] – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16>.
27. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінан-сового стану підприємств, що підлягають приватизації : наказ Міністерства фінансів України та фонду Державного майна України від 26.01.2001 р. № 49/121 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>. 32.
28. Про затвердження Положення (стандарту) обліку 25 "Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва" : наказ Міністерства фінансів України від 25 лютого 2000 року № 39 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 24 січня 2011 року № 25) (із змінами) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00>.
29. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання. Посібник / В. В. Шкроміда, М. М. Василюк, Т. М. Гнатюк. – Івано-Франківськ: Вида-вець Кушнір Г. М., 2016 – 219 с.